

BULLETIN 101

Augustus 2006

Contributie: minimaal €8,00 per persoon/jaar.

Postbank nummer: 38.70.852

www.streekmuseumhw.nl

Dagelijks bestuur:

Voorzitter: Mr. G. Schilperoort

Secretaris: P.J. Pot

Penningmeester: A.J. Dekker

Redactiecommissie:

Mr. G. Schilperoort

Mr. R. van der Waal

Conservator: K. Braun

Layout: C. Spruit

Inhoud

NIEUWS VAN DE REDACTIE.....	2
EVEN BIJPRATEN MET DE MUSEUM-MANAGER.....	3
NIEUWE VRIENDEN.....	6
VRIENDENDAG 2006: WOUDRICHEM EN LOEVESTEIN.....	7
GENEALOGIE	9
VRAGENRUBRIEK.....	10
HERMANUS WACHTER, PREDIKANT OP DE KOORNDIJK 1789 - 1805.....	12
WERKGROEP "DIALECTEN HOEKSCHE WAARD"	16
AANWINSTEN	20

NIEUWS VAN DE REDACTIE

Beste vrienden,

In het vorige Bulletin meldden wij u de komst van de heer Karel Braun, die in deeltijd een aantal taken van het conservatorschap zal vervullen.

Hij is vol enthousiasme begonnen en wil met tal van innovatieve ideeën het museum vitaliseren en de collectie op een frisse, moderne manier gaan presenteren. Hierdoor tracht hij een breder publiek, waaronder de jeugd, te interesseren voor het culturele erfgoed van de Hoeksche Waard.

Voor de werkgroep dialecten zal binnenkort een mijlpaal worden bereikt.

Het woordenboek van het Hoeksche Waards dialect, waaraan door veel vrijwilligers jarenlang is gewerkt, wordt uitgegeven en komt zo voor een ieder beschikbaar.

De uitreiking van de eerste exemplaren zal op 25 oktober a.s. plaats vinden in het Hof van Assendelft tijdens een feestelijke bijeenkomst, die financieel wordt gesteund door de Vriendenkring.

Nu wel duidelijk is geworden dat in de komende jaren grote veranderingen zullen plaats vinden in het Streekmuseum, werd het als een gemis ervaren dat er geen duidelijk aanspreekpunt is voor een belangrijke afdeling van ons museum, namelijk de genealogische collectie en de bibliotheek met boeken, kranten, foto's en allerlei vormen van documentatie over de Hoeksche Waard.

Inmiddels is een werkgroep genealogie in oprichting, waarvan deel uitmaken de heren Annee Bos, Peter van Hulst, Dick Snijders en Rein van der Waal.

Zij gaan zich niet alleen richten op de genoemde collectie en bibliotheek, maar zij zullen ook de heer Braun en het bestuur adviseren als besluiten moeten worden genomen over zaken die betrekking hebben op hetgeen zich aan documentatie in de leeszaal van het Streekmuseum bevindt.

Op zaterdag 14 oktober a.s. wordt de jaarlijkse Vriendendag georganiseerd. Het bestuur hoopt weer velen van u te mogen begroeten.

Overigens zal op die dag de leeszaal **vanaf 12 uur** gesloten zijn.

Elders in dit Bulletin treft u nadere informatie aan over de Vriendendag, het dialectwoordenboek en over de plannen die de nieuwe manager/conservator heeft ten aanzien van het Streekmuseum.

G. Schilperoort

EVEN BIJPRATEN MET DE MUSEUM-MANAGER

Sinds ik begin mei aantrad als museum-manager, is dit mijn eerste bijdrage aan dit Bulletin. 't Lijkt me goed er maar meteen een traditie van te maken en onze Vrienden van het Streekmuseum Hoeksche Waard (ja, ik ben zelf ook lid geworden) met dit Bulletin regelmatig bij te praten. Hierbij zal een drietal thema's mijn leidraad vormen en ik laat het maar aan de redactie over of ze daar één geheel, of twee of drie afzonderlijke praatjes van wil maken: organisatie, activiteiten en museaal beheer.

Organisatie

Er komt ongelooflijk veel op mij af (en natuurlijk ook op de rest van het dagelijks bestuur (DB)). De ontruiming van Oost-Leeuwenstein speelt min of meer de hoofdrol. We schakelen dit najaar een gespecialiseerd verhuisbedrijf in dat de collectie zal schoonmaken, inpakken en inladen. Het transport zelf wordt kosteloos door anderen geregeld. Uitpakken en opslaan gebeurt weer door de verhuizer. Een goed deel van de collectie gaat rechtstreeks naar de nieuwe museumdependance Helenahoeve op het eiland Tiengemeten, het andere deel zal naar Oost-Leeuwenstein terugkeren wanneer de boerderij over een paar jaar volledig gerenoveerd zal zijn.

Inmiddels wordt er ook in het Hof van Assendelft een begin gemaakt met noodzakelijke renovaties, verbouwingen en aanpassingen. De werkzaamheden zullen deels door vaklui, deels door vrijwilligers worden uitgevoerd.

Maar niet alleen voor deze werkzaamheden wordt thans een stevige vrijwilligers-

wervingscampagne gevoerd. Ook voor museaal beheer en activiteiten zijn we vooral op vrijwilligers aangewezen. Wie van de Vrienden (of hun burens, familie of collega's) heeft nog wat uurtjes voor ons museum beschikbaar?

Een dergelijke oproep doe ik overigens ook in elk interview en krantenstukje, die ik verder zo opbouwend mogelijk tracht te houden omdat ons museum na alle vervelende artikeltjes wel wat positieve berichtgeving kan gebruiken.

Om alle noodzakelijke veranderingen te kunnen financieren is een beleidsplan nodig. Zo'n voorlopig plan is deze zomer opgesteld en aan de subsidiërende Hoeksche Waardse gemeenten ter hand gesteld. Ook bij subsidieverzoeken bij andere instanties zal het beleidsplan de leidraad vormen. Het beleidsplan heet "voorlopig" omdat de financiële paragraaf en de uitvoeringsplanning nog wel een paar maanden werk van het DB vragen, voordat ze voltooid zullen zijn.

Uiteraard moet naast dit alles ook dagelijks leiding worden gegeven. Van de vier dagen dat het museum geopend is, ben ik de hele woensdag aanwezig. Op de andere dagen vaak ad hoc een paar uurtjes en natuurlijk heb ik het tussendoor aardig druk met allerlei regelwerk, besprekingen en vergaderingen, die ik thuis voorbereid of daar via telefoon of e-mail uitvoer.

Activiteiten

Bij het vele werk dat op ons af komt mogen we onze museale taak voor het publiek niet verwaarlozen. Voorlopig willen we tenminste elk halfjaar een thematische tentoonstelling organiseren. Misschien in de toekomst wel drie- of viermaal per jaar. De eerste tentoonstelling waaraan ik leiding geef heet "Speelgoed van Vroeger" en loopt van begin oktober tot half januari a.s. Een enthousiaste groep vrijwilligers is hier reeds heel druk mee, maar extra handjes zijn altijd welkom!

Een ander idee dat we snel willen realiseren is het in de studiezaal organiseren van brunch-concerten met medewerking van gezelschapjes die kamermuziek ten gehore brengen. Wellicht al aanstaande oktober en indien we voldoende gezelschapjes vinden kan het elke maand.

Om volgend voorjaar de status van "Hoeksche Waards koffiepunt" voor al dan niet fietsende (dag)recreanten te verkrijgen gaan we binnenkort een echte keuken installeren. En wie 't leuk vindt om straks koffie, thee, fris en appelpunten te serveren, kan zich reeds nu als vrijwillig(st)er aanmelden...

Museaal beheer

Het startsein is inmiddels ook gegeven voor twee belangrijke digitale ontwikkelingen. De eerste is het opnieuw catalogiseren van de volledige museumcollectie met behulp van het ADLIB-systeem, dat in het Nederlandse taalgebied de standaard vormt voor museumregistratie. Mede voor ADLIB zullen alle ca 50.000 verzamelde voorwerpen worden gefotografeerd.

De tweede ontwikkeling is het digitaliseren van onze uitgebreide fotocollectie, die tevens met ADLIB zal worden geregistreerd. De onderverdeling in dorpen zal blijven. Uiteindelijk zal het voor het publiek mogelijk worden alle beeldmateriaal via onze computers te raadplegen en fotoprints “on demand” te bestellen van alle dorpsgerelateerde en collectiegerelateerde foto’s, prenten, kaarten en tekeningen.

Karel Braun

NIEUWE VRIENDEN

De hieronder genoemde personen hebben zich in de afgelopen maanden aangemeld bij onze Vriendenkring. Wij heten de nieuwe vrienden /vriendinnen van harte welkom en danken hen voor hun steun aan het Streekmuseum.

L	20498	A. Blaak	Doorn
L	20349	R. Blok	Wernhout
L	20511	H. Deckers	Den Haag
L	20009	J.M. van Gameren	Zwijndrecht
HW	10699	M.P. van Gent	Oud-Beijerland
L	20076	Annette van Grondelle	Spijkenisse
HW	10115	R. van den Heuvel	Oud-Beijerland
HW	10351	J. Kleinendorst	Klaaswaal
HW	10388	E.M. Kooijman-de Heer	Mijnsheerenland
HW	10503	Karin Langstraat-v.d. Hoonard	Oud-Beijerland
HW	10380	J. Lindenberg	Numansdorp
HW	10157	C. Plaizier	Mijnsheerenland
HW	10305	A.van der Ree	
		Omroep Hoeksche Waard	Puttershoek
HW	10266	A. Reedijk-Kooij	's-Gravendeel
HW	10255	M. Schurg	Heinenoord
L	20597	F. Smit	Epe
L	20204	P.J.A. van der Smitte	Den Haag

VRIENDENDAG 2006: Woudrichem en Loevestein

Op zaterdag 14 oktober a.s. organiseert het bestuur van de Vriendenkring weer de jaarlijkse Vriendendag.

Omdat we vorig jaar met het uitstapje binnen de Hoeksche Waard zijn gebleven, gaan we dit jaar traditiegetrouw een kijkje nemen buiten de Hoeksche Waard en wel in het stadje Woudrichem en in slot Loevestein.

Het programma is als volgt. U wordt tussen 12.30 en 13.00 uur verwacht in het Streekmuseum te Heinenoord. Een kopje koffie of thee staat dan voor u klaar. Om 13.10 uur vertrekken de bussen naar Woudrichem waar we even na 14.00 uur zullen arriveren.

Daar zal de groep zich splitsen in een aantal personen dat onder leiding van een gids een wandeling maakt door het pittoreske stadje met zijn vele interessante monumentale gebouwen. Ook de middeleeuwse kerk zal worden bezocht en een vrijwilliger zal daar het een en ander vertellen over de historie van die kerk. Woudrichem viert dit jaar trouwens met allerlei feestelijke activiteiten het feit dat 650 jaar geleden stadsrechten werden verkregen.

De andere groep zal te voet naar het voetveer gaan. Daar vaart men over naar slot Loevestein.

Het slot is eigenlijk een voormalige staatsgevangenis. De bekendste gevangene is natuurlijk Hugo de Groot, die ontsnapte in een boekenkist.

In het kasteel zal een rondleiding worden gegeven, waarbij u onder meer getoond wordt in welke kamer Hugo de Groot gevangen heeft gezeten.

Tijdens de restauratie van het kasteel in de zestiger jaren zijn archeologische opgravingen gedaan, waarvan u de resultaten kunt bekijken.

De terugkomst in Heinenoord zal tussen 17.00 en 17.30 uur zijn.. U kunt daarna deelnemen aan de op de Vriendendagen gebruikelijke spek-met-peren-of erwtensoepmaaltijd. De deelnemers gaan op eigen gelegenheid naar Partycentrum “De Vijf Schelpen” in Mijnsheerenland (Laan van Westmolen 117).

U kunt zich aanmelden voor deze dag door het overmaken van € 30,— per persoon op girorekening 38.70.852 van Stichting Vriendenkring v.h. Streekmuseum te Heinenoord onder vermelding van het aantal personen en de menukeuze: spek-met-peren of erwtensoep. Uw betaling dient uiterlijk 23 september a.s. te zijn ontvangen door de penningmeester.

Wilt u alleen deelnemen aan het middagprogramma, dan zijn de kosten € 12,50 per persoon.

Als u alleen aan de maaltijd wilt deelnemen dan wordt u rond 17.30 uur verwacht in “De Vijf Schelpen” en dient u € 20,— per persoon (onder vermelding van het aantal personen en de menukeuze) over te maken. Een of meer introduc e(s) zijn zoals altijd van harte welkom.

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de heer A.J. Dekker, penningmeester, telefoon 0186-604652.

Het bestuur

GENEALOGIE

Het aantal bestanden, gemaakt na bewerking van de originele bronnen en op de computer te raadplegen, is weer iets uitgebreid.

Nieuw zijn:

Heinenoord, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 39

Heinenoord, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 40

Greup, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 3

Greup, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 4

Greup, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 5

Greup, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 6

Greup, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 7

Greup, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 8

Greup, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 9

Greup, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 10

Op de computer is nu een “oude” genealogie te raadplegen.

Maaskant

In boekvorm is aangeboden een genealogie over de familie Bijl

Peter van Hulst

VRAGENRUBRIEK

Iedere vriend(in) van het Streekmuseum kan één of meerdere genealogische vragen betreffende de Hoeksche Waard insturen.

Antwoorden

Op vraag 469 (Verhoeven) uit bulletin 79 is alsnog een gedeeltelijk antwoord binnengekomen.

De vragensteller moet inmiddels het antwoord ontvangen hebben.

Vragen

599.

Teunis Leenhouts, geb. Oud-Beijerland 15-06-1867, tr. Hendrina Nooteboom, geb. 07-03-1868.

Hieruit:

1. Lidewij, geb. 02-01-1891

2. Nog drie kinderen die jong zijn overleden.

Teunis verhuist naar Kethel, hij komt op 15-01-1887 weer naar Oud-Beijerland.

Hierna ontbreekt ieder spoor.

Gevraagd: wie heeft informatie over Teunis Leenhouts?

600.

Louis van Essen, gerechtsbode, herbergier, glazenmaker en verver, geboren Numansdorp 21-6-1772, overleden Zuidland 5-3-1837, zoon van Jan van Essen en Aletta (van) Grootveld.

Gevraagd: nadere informatie over Louis van Essen.

601.

Elisabeth Cornelisdr Hensa, geb. Westmaas 08-06-1829, dr. van Cornelis Adrianus Hensa en Adriaantje Lammertsdr Sterrenberg.

Elisabeth tr. Westmaas 30-05-1856 Jacob Jansz Maat, geb. Heinenoord 16-04-1832, overl. Mijnsheerenland 10-11-1900.

Gevraagd: plaats en datum van overlijden van Elisabeth Hensa.

602.

Dirkje Koetsveld, geb. Strijen 09-03-1884, dr. van Cornelis Koetsveld en Elisabeth van der Wulp, tr. 19-05-1904 Jacob van Rijswijk, geb. Groote Lindt 05-05-1880.

Gevraagd: de verdere afstamming van Dirkje Koetsveld.

603.

Deze vraag heeft meer een geschiedkundige dan een genealogische achtergrond.

- a. Wie weet iets van de Duitse artilleriebeschietingen vanuit de Hoeksche Waard op Willemstad en omstreken in de periode november 1944 tot mei 1945?
- b. Wie weet iets van de linie crossings vanuit de Hoeksche Waard naar West-Brabant, ook in dezelfde periode?

U wordt van harte uitgenodigd om uw vragen, die betrekking hebben op de Hoeksche Waard, in te sturen naar:

P.W. van Hulst
Ruigoord 133
3079 XP Rotterdam
e-mail genealogie@streekmuseumhw.nl

Vergeet niet een postzegel in te sluiten.

HERMANUS WACHTER, PREDIKANT OP DE KOORNDIJK 1789 - 1805

door P.J. Bos te Dordrecht (voorheen gewoond hebbend te Goudswaard)

Onderstaand artikel is een samenvatting van een artikel (ongepubliceerd) gewijd aan het leven van ds. H. Wachter en is opgesteld door de heer Bos. Het volledige zeer gedetailleerde artikel met bronvermeldingen is voor belangstellenden in te zien in de studiezaal van het Streekmuseum. De redactie dankt de heer Bos hartelijk voor zijn bijdrage.

Harmanus Wachter werd op vrijdag 2 oktober 1744 gedoopt te Amsterdam als zoon van Harmanus Wachter en Anna Poorter. Op 9 maart 1767 werd hij door de Classis Amsterdam van de Gereformeerde (Hervormde) Kerk als “krankbezoeker” geëxamineerd. Het oordeel van de classis was: “Leest wel, zingt slegt, religie wel”.

Wachter werd door de bewindhebbers van de Oost-Indische Compagnie aangeesteld als ziekentrooster op het schip “Damzigt” en vertrok naar Batavia. In januari 1769 repatrieerde hij met het schip “Renswoude” en ging weer in Amsterdam wonen.

Op 23 juli 1770 werd Wachter ingeschreven als theologisch student in Lingen (Duitsland) en op 7 september 1772 geëxamineerd en bevestigd als predikant voor de Oost-Indische dienst. Dit laatste volgens zijn wens.

Van 1773 tot 1780 was hij predikant te Batavia en maakte in die periode kerkelijke bezoekreizen aan Bantam, Samarang en Soerabaia. Wachter was lid van het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen. Op 21 september 1780 eindigde het predikantschap van Hermanus Wachter (de voornaam is inmiddels gewijzigd van Harmanus in Hermanus) toen de kerkenraad van Batavia hem afzette wegens “grove ergerlijkheden”. Deze “ergerlijkheden” zouden hebben bestaan uit de ongeoorloofde omgang met de dochter van wijlen ds. J. van Iperen.

Wachter echter keerde in 1781 terug naar het vaderland en beriep zich op de Kerk. Hij wist er een gunstige indruk te maken en werd, na in 1789 weer beroepbaar te zijn verklaard, als predikant te Korendijk beroepen en op 10 mei van dat jaar bevestigd als predikant door Joh. de Milde, predikant te Piershil.

In de tussenliggende periode was er een jarenlange strijd tussen de kerkenraad te Batavia en de Classis Amsterdam, die meende dat de kerkenraad geen recht had predikanten te schorsen of af te zetten en dat de kerkenraad ten opzichte van Wachter zijn bevoegdheid te buiten was gegaan. Wachter kreeg in augustus 1783 van de Synode te Haarlem toestemming om voorlopig diensten waar te nemen van “een oud of zwak predikant (...) mits dat hij geene Sacramenten bediene, en onder het opzigt van den kerkenraad der plaatse waar hij zig bevind, gestelt worde”.

Eind 1783 en in 1784 nam hij waar in Gorinchem. Daarna in Dordrecht alwaar hij woonde van 1784 tot 1789. Een beroep op Wachter van de Hervormde gemeente te Kedichem mocht niet worden aangenomen. Tijdens de ambtsperiode in Korendijk ontving Wachter voor zover bekend maar één beroep, namelijk vanuit de gemeente te Waterland in West-Zeeuws-Vlaanderen, voor welk beroep hij bedankte.

Ds. Wachter overleed op 4 maart 1805. In zijn leven is hij driemaal in het huwelijk getreden. Zijn weduwe, Wilhelmina van Hek, gaf de volgende mededeling over het overlijden van haar man: “Het heeft den goedertieren God behaagd, myn

waarde Man, HERMANUS WACHTER, Predikant alhier, heden morgen, circa elf uren, in den ouderdom van 60 Jaren en 4 Maanden, na eene genoeglyke Echtverbinding van 29 Jaren, aan de Koorts en Slymgraveel, daarop gevolgte Verstopping en verval van krachten, tot zich te nemen. Hoe innerlyk my, by het klimmen van myne Jaren, dit treft, wensche ik echter Gods wil te eerbiedigen, en verzoek myn droefheid met Brieven van Rouwbeklag niet te vermeerderen.”

Tot zijn geschriften behoren twee pamfletten (1796 en 1797) die handelen over wantoestanden op de Korendijk, met name betreffende de Municipaliteit (het dorpsbestuur). De namen van schout L. van Driel Janszoon en schoolmeester Paulus Visser komen daarin voor. Uit één van de pamfletten blijkt dat Wachter door de Municipaliteit is afgezet en kort daarop van hogerhand in het ambt is hersteld.

Naar aanleiding van de situatie in het onderwijs klaagt de predikant: “Wat moet van deze plaats worden, die altoos in een stil gedrag en Godsdienstigheid uitgemunt heeft? Waarlyk de uitzichten zyn akelig!”

Om de zaken van de Korendijk te behartigen bij de hogere Overheid ging de predikant vaak op reis. In het pamflet is een verslag opgenomen van één van zijn reizen: “Maandag den 4 January (1797), liet ik my met een Schuit naar Schiedam brengen. Wandelde van daar naar Overschie, en toen met de Schuit naar den Haag. Dinsdag sprak ik de President van de Provisionele Representanten, en des avonds was ik in Rotterdam. De eenige weg om met weinig ongemak terug te komen, daar ‘er geen Schuiten meer in Rotterdam waren, was over Dordrecht. Ik ging Woensdag met de Marktschuit ‘er naar toe. Donderdagmorgen om zes uren liet ik my op Zwyndrecht overzetten, en wandelde naar Puttershoek: daar huurde ik een Schuitje en liet my naar huis, vyf uren verre roeijen; alwaar ik om een uur was.”

* De foto’s op de pagina’s 13 en 14 tonen de Ned. Herv. kerk te Goudswaard

WERKGROEP "DIALECTEN HOEKSCHE WAARD"

In dit bericht willen wij u informeren over de stand van zaken met betrekking tot het **Hoeksche Waards dialectwoordenboek**. Nadat gedurende tientallen jaren door de leden van de dialectwerkgroep zeer veel dialectmateriaal (woorden, uitdrukkingen, achtergronden) is verzameld, is een aantal jaren geleden de voortgang van de werkgroepsactiviteit enigszins stil gevallen omdat de werkgroep de grote hoeveelheid materiaal niet goed wist te hanteren. Er zijn dientengevolge pogingen ondernomen om de informatie op een verantwoorde wijze te comprimeren. Door de komst van een nieuwe lichter werkgroepsleden die met de computer vertrouwd is, werd het hanteren van het oorspronkelijke gegevensbestand toch mogelijk. De nieuwe lichter is zich bewust geworden dat zij wellicht de laatste groep vormt die het dialect nog van huis uit spreekt en dat zij het dialectwoordenboek moet realiseren. Nu de samenstellers van het woordenboek een redelijk goed overzicht van de dialectwoorden en -uitdrukkingen hebben, kunnen zij vaststellen dat het dialect het leven van de agrarische gemeenschap van vóór de jaren vijftig van de 20^e eeuw goed weerspiegelt. In de Franse tijd zijn uit het Frans nog een aantal nieuwe woorden in het dialect opgenomen. Tijdens WO II is dit met woorden uit het Duits en daarna uit het Engels niet in die mate het geval geweest. Engelse (Amerikaanse) woorden worden momenteel wel massaal vernederlandst en in het Algemeen Nederlands opgenomen, maar vrijwel niet meer in ons dialect.

Het werk aan het dialectwoordenboek nadert de eindfase. De werkgroep dialecten is gereed met het digitaliseren van alle teksten en veel bijpassende foto's zijn gemaakt. Uitgever en drukker nemen het nu van ons over om ervoor te zorgen dat het eindresultaat -een prachtig naslagwerk dat een sieraad vormt voor iedere boekenkast- eind oktober 2006 (dus op tijd voor de feestdagen) in de winkels komt te liggen. Tot de verkooppunten behoort ook de museumwinkel van het Streekmuseum. Als u het boek wilt aanschaffen en tegelijkertijd het museum een financieel extraatje gunt moet u het dus dáár kopen!

Oproep

Met steun van de Vriendenkring van het Streekmuseum kan de uitreiking van het eerste exemplaar met enige luister in het museum plaatsvinden. Op de lijst van daarvoor uit te nodigen personen noteren wij ook graag de oud-leden van de dialectgroep. Omdat wij die niet allemaal meer kunnen achterhalen vragen wij hen zich aan te melden op onderstaand adres, opdat zij kunnen worden uitgenodigd. Omdat het aantal gasten het totaal van 60 personen niet te boven mag gaan geldt: "Wie het eerst komt, het eerst maalt." Richt daarom snel uw opgave aan:

postadres: A. W. Biemans, Titiaanstraat 6, 3262 HT Oud-Beijerland, of

e-mail: arie@biemans1.demon.nl

Namens de dialectwerkgroep,
Henk van Dam

Bestuur dialectenwerkgroep:

Voorzitter: H. van Dam, Driehuizen 5, 2641 LE, Pijnacker,
tel.: 015-3693990, email: hcvandam@hetnet.nl

Secretaris: mw. J. Verhoeven-den Hartigh, Mookhoek 97, 3293 AD, Mookhoek,
tel.: 078-6733229, email: verhoeven97@hotmail.com

Penningmeester: mw. M. van der Stouw, Westdijk 75, 3271 LL, Mijnsheeren-
land,
tel.: 0186-603076, email: mvdstouw@zonnet.nl

Contactpersoon: A.W. Biemans, Titiaanstraat 6, 3262 HT, Oud-Beijerland,
tel.: 0186-613461, email: arie@biemans1.demon.nl

Op de fefare van de Buitesluis

door Johan 't Hooft

Toen ik een jaer of zeve was, wier ik same met m'n ouwere broer aŋgemeld bij de fefare. De meziek zat toen in den ouwe school an de Torenstraet en had daer êên van de ouwe lokale in gebruik. Op een middag mozzeme daer naer toe komme en kregre me een toeter in ôôñze hande gedouwd. De booschop was êênvoudig: ziet-ter maar geluid uit te krijge en dan vollegende week trugkomme.

't Was een ouwen bugel waer schijnbaor gaeters in hadde gezete, want hij was op verschaaië plakke met grôôte klodders soldeer dichtgebakke en woog bekant êêns zoveul as normaol. Nae een week kreeg ik d'r toch wel wat geluid uit en konne me een bietjie beginne met les krijge. Oôñzen opklaaiding kregre me van ouwere muzekante die ôôñs perbeerde deur 't eerste lesboekie heen te krijge. Met veul valle en opstaon kwam 't er op een bepaold ôôgenblik van, damme met een klaain koppeltie jeugd bij 't grôôte orkest d'r tusse mogge. Dat viel nog nie mee d'n eerste tijd, maar langzamerhand ging 't steeds beter.

Bij 't grôôte orkest ging 't ter toen anders an toe as nou. Dur wier nog geweun gerôôkt tijdes 't rippetere, sommige leeje geweun d'r sigeret op t'r rekkie. 't Eerste kekoers weet ik nog wel; dat was erreges in een meziectent op een waailand wear daegs tevoor de koeie nog gelôôpe hadde. Voor 't eerst marse op straet was ok een hêêle belevenis, d'r liep ter dan êên achter-ie te sisse welk bêên nou links was en elleken keer mozzie dan vraege waffer liedjie me ginge speule. Jaerelang deje me toen uitvoeringe in 't durp. Voor de pauze waster dan meziek en nae de pauze wier der tenêël gespeuld. D'r waere toen wel van die liefhebbers die kwamme allêên voor 't teneelstik. D'r wier dan ok altijd wel een verloting gehouwe mè prijze die ofgetroggeld waere bij de plaeselijke winkeliers, allerhande ouwe/nieuwe troep dus.

De mooiste dinge waere toch wel de daegjes uit naer êên of ander kekoers, of gaan speule in een sannetorium of zôô. Dan ginge me met de bus en kreeg ik van m'n moeder lekkere brôôdjies mee. Aaindelôôs kojje dan zinge in de bus van "een potjie mè vet" enzôôvoort.

Pas laeter wier 't een bietjie echter bij de fefare en kregre me les van iemand die d'r echt voor geleerd had. Toen ging 't nivo dan ok wel omhôôg.

Elk jaer hejje toch wel de nôôdige gebruikelijke dinge te doen in 't durp as plaeselijke toeterklup. Tuurlijk was Koninginnedag een belangrijken dag mè 's ochus

een obade meddun mars en 's aeves mêêstal een lampionoptocht. Ok wasset gebruikelijk damme de bejaerde ginge inhale van heulie jaerlijkse uitstappie en ok wel de kinders van de School Middelsluis van 't schoolraaisie. Voor iedere scheidt en donderslag wier dan ok de meziek van stal gehaald.

Laeter kregen me een gebouw voor ôôns aaige en wasset stoffige van dien ouwe school verleje tijd. Damme nied altijd gelijk-op meziek konne make was tot taer antoe, maar gelijke klere an hebbe deje me meddun uniform. Verschaaie pakkies heb ik dan ok gehad. Tegewooreg zegge me dirigent, maar vroeger hiette zôô'n vent dirrekteur. Wij binne altijd zuinig geweest op die manne en hebbe d'r niet veul verslete. Asse maor goed konne zwaoie metter stokkie.

Zo'n verêênighaid mos ok an geld komme dus t'r wier van alles gedaen om cente binne te krijge. Ouwe krante waere toen ok al in de mode, maar ok 't houwe van een wirwar of lootjes verkôôpe. Gelukkig binne me ok in staet geweest om den burregemêêster ovventoe een pôôt uit te draoie en dan kregge me supsidie.

Nou speule me veul beter as vroeger en ôônze toeters blinke veul meer en hange nie meer van touwchies ammekaar.

Oônze uitvoeringen hiete nou k'sert en we gebruike zelfs licht en geluid en kuñstemaokers.

D'r ken toch veul verandere in een hortie tijd. Meziek make sta nou op een hôôger nivo en de meñse klappe nou echt omdasse 't mooi vonge. Vroeger was tat anders: dan klapte ze vooral omdasse blij waere dattet ofgelôôpe was.

Zôô'n toeterklup hep geweun z'n plaes verôôverd en is nie weg te denken uit een durp waer de meñse nog begrip voor mekaar hebbe.

AANWINSTEN

De verzamelingen in het Streekmuseum zijn in de afgelopen periode met slechts een tweetal voorwerpen aangevuld: een dik flanel mannenhemd uit het eerste kwart van de 20^e eeuw en twee portretfoto's.

Hierbij moet de opmerking worden gemaakt dat er nieuw beleid is van het bestuur en de conservator/manager van het museum, de heer Braun, om niet meer alle voorwerpen die worden aangeboden te accepteren. Er wordt bekeken of het aangeboden een aanvulling op de bestaande collectie inhoudt, niet kwantitatief, maar kwalitatief.

Gezien het zeer grote aantal museumstukken die zich al in het Hof van Assendelft en in de boerderij Oost-Leeuwenstein bevinden is dit een begrijpelijk standpunt.

In het vorige Bulletin vroegen wij uw aandacht voor een voorwerp waarvan wij graag wilden weten wat het gebruiksdoel was. Onze oproep werd door diverse vrienden beantwoord. De meeste antwoorden luiden dat het hier om een vlamverdeler gaat. Het vermoeden bestond al, mede gezien de tekst die op het voorwerp was vermeld, maar nu is er zekerheid verkregen.

De vraag komt nu op: wie gebruikten er vroeger een dergelijke vlamverdeler? Het voorwerp is niet erg bekend. Het ontvangen exemplaar ziet er in ieder geval nog zo fraai uit dat het waarschijnlijk nooit gebruikt is.

Wij bedanken van harte diegenen die de moeite hebben genomen om ons te informeren.

R. van der Waal